

Reflektion, insikt och ansvar. Lärandet i att leva med diabetes.

**Karin Johansson, distriktsjuksköterska med specialisering diabetes fil.dr., samordnare
Utvecklingsavdelningen, Region Kronoberg, Växjö**

Bakgrund: Diabetes är en vanlig sjukdom. Livet med diabetes kan vara en stor utmaning för den som drabbas med krav på egenvård, vilket ställer krav på ett lärande.

Syfte:

Övergripande syfte var att utveckla kunskapen om lärandet vid diabetes.

Metod: Fyra studierna analyserade med reflekterande livsvärlds ansats (RLR). Datainsamling: (I) skrivna patientberättelser (II och III): patientintervjuer. (IV): grupp- och enskilda intervjuer med diabetessjuksköterskor.

Huvudresultat:

De mest påtagliga innebörderna av fenomenet att drabbas av diabetes (I) utgörs av *kampen att inte bli sin sjukdom*, önskan att allt skall vara som vanligt och att det nya skall bli det naturliga.

Efter konstaterandet av sjukdom framstod två teman som särskilt viktiga för lärandet i att leva med diabetes. Egenansvaret för att inhämta kunskap och att balansera mellan rädsla och kontroll (II).

Som lärandestöd (III) hade reflektion över erfarenheter en avgörande roll för ny förståelse av hälsoprocesserna. Insikten om egenansvar var en nyckelfaktor för sådan reflektion. För att ge stöd (IV) krävs att diabetessjuksköterskan intar en reflekterande, självkritisk hållning med insikt om att ansvaret för lärandet ligger hos patienten och att diabetessjuksköterskans roll är att uppmuntra och utmana patienten till självreflektion och ansvarstagande utifrån egna mål och förutsättningar. Diabetessjuksköterskan behöver hålla tillbaka det medicinska kravet på kontroll och använda de medicinska kunskaperna till reflektionsstartande frågor utifrån ett livsvärldsperspektiv.

Slutsats:

Med utgångspunkt från patientens livsvärld skapas förståelse som stöder lärandet och därmed kan minska sjukdomens påverkan på livet. Förståelsen ger möjlighet att införliva sjukdomen i livet och få en balans mellan rädsla och kontroll.